

ΥΛΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΑΞΕΩΝ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΘΕΩΡΙΑΣ

- Πεντάγραμμο
- Κλειδιά σολ και φα
- Φθογγόσημα. Ονόματα φθόγγων στο κλειδί σολ.
- Αξίες φθογγόσημων: ολόκληρο, μισό, τέταρτο.
- Γραφή φθογγόσημων εντός και εκτός πενταγράμμου. Σωστή γραφή των ουρών τους
- Παύσεις: ολοκλήρου, μισού και τετάρτου
- Διαστολές, μέτρα
- Χρόνος μελωδίας (2/4, 3/4, 4/4)
- Κλίμακα Ντο. Φυσικοί τόνοι και ημιτόνια

SOLFEGE

Καλομοίρη I τεύχος: επιλογή από 1-59 κατά την κρίση του καθηγητή. Ιδιαίτερη έμφαση να δίνεται πρώτα στο ρυθμικό solfège και στη συνέχεια το μελωδικό

ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

Απλές ασκήσεις για αναγνώριση διαφόρων ρυθμικών και μελωδικών σχημάτων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- Το προπαρασκευαστικό τμήμα θεωρίας προορίζεται για μαθητές Γ' και Δ' τάξης Δημοτικού Σχολείου
- Σκοπός του τμήματος αυτού είναι η προετοιμασία των παιδιών και η ομαλή ένταξή τους στο τμήμα της Α Θεωρίας. Ο καθηγητής, λοιπόν, μπορεί, κατά την κρίση του, να διδάξει επιπλέον της παραπάνω ύλης, ανάλογα με το επίπεδο της τάξης
- Οι εξετάσεις στο τέλος του σχολικού έτους θα είναι γραπτές, σε έντυπο το οποίο θα καθορίζεται κάθε φορά σε συνεννόηση με τον οικείο καθηγητή

A ΘΕΩΡΙΑ

- Ο ήχος και τα χαρακτηριστικά του
- Μουσική σημειογραφία. Κύρια και δευτερεύοντα σημεία
- Συνεχή διαστήματα: Τόνος, ημιτόνιο, τριημιτόνιο, εναρμόνιοι φθόγγοι, ταυτοφωνία. Διάκριση ανάμεσα σε χρωματικά και διατονικά ημιτόνια
- Τρίηχο
- Τετράχορδα - δημιουργία κλιμάκων - κύκλος με τις 5^{ες}
- Εύρεση ημιτονίων και προσαγωγή στις κλίμακες
- Ονομασίες βαθμίδων κλίμακας
- Εναρμόνιες κλίμακες
- Απλά, σύνθετα, μικτά μέτρα

A SOLFEGE

Καλομοίρη I τεύχος: 60, 61, 62, 68, 70, 72, 73, 81, 89, 98-108, 116, 117, 119, 121, 122

ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

- Ρυθμική ορθογραφία
- Τραγούδισμα μείζονας κλίμακας

B ΘΕΩΡΙΑ

- Διαστήματα: όνομα, είδος, αναστροφή. Απλά-σύνθετα. Σύμφωνα-διάφωνα
- Διαστήματα σε μείζονες κλίμακες
- Κλίμακες: σχετικές, ομώνυμες. Ελάσσονες αρμονικές-μελωδικές. Διαφορές-ομοιότητες μείζονων-ελασσόνων ομώνυμων κλιμάκων. Κύκλος με τις 5^{ες}
- Μεταφορά (transporto) μελωδίας
- Ισχυρά-ασθενή μέρη του μέτρου και των χρόνων αυτού
- Συγκοπή-αντιχρονισμός
- Μουσική ορολογία ταχύτητας και έντασης-χρωματισμού

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Για την καλύτερη εκμάθηση των διαστημάτων, καλό είναι να διδάσκεται πρώτα ο πίνακας των φυσικών διαστημάτων με βάση μόνο τα φυσικά ημιτόνια που περιέχουν (για τα 4^{ης} και 5^{ης} δεν χρειάζονται ούτε αυτά) και στη συνέχεια να αυξομειώνονται με τη χρήση των σημείων αλλοίωσης

B SOLFEGE

- Καλομοίρη II τεύχος (κλειδί σολ): 13, 17, 27, 28, 36, 38, 44, 45, 53, 54
- Καλομοίρη III τεύχος (κλειδί φα): 22, 23, 25, 26, 27

ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

- Ρυθμική ορθογραφία
- Αναγνώριση-τραγουδίσιμα μείζονας και ελάσσονας αρμονικής κλίμακας, ανιούσας και κατιούσας

Γ ΘΕΩΡΙΑ

- Διαστήματα σε ελάσσονες κλίμακες
- Συγχορδίες: όνομα, είδος, αναστροφές. Σύμφωνες, διάφωνες, αλλοιωμένες
- Είδη συγχορδιών σε μείζονες και ελάσσονες κλίμακες
- Κλίμακες: φανταστικές. Ολοκληρωμένος κύκλος με τις 5^{ες} (μείζονες και ελάσσονες κλίμακες)
- Συγκοπή-αντιχρονισμός σε πιο περίπλοκα σχήματα
- Αντιστοιχία ρυθμικών σχημάτων
- Μουσική ορολογία έκφρασης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Οι συγχορδίες καλό είναι να διδάσκονται με βάση τα διαστήματα 3^{ης} και 5^{ης} απ' τη θεμέλιο και όχι 3^{ες} στη σειρά

Γ SOLFEGE

- Καλομοίρη II τεύχος (κλειδί σολ): 55, 66, 67, 69, 76, 84, 85, 92, 93
- Καλομοίρη III τεύχος (κλειδί φα): 32, 36, 39, 41, 43, 52, 53, 56

ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

- Ρυθμική ορθογραφία
- Αναγνώριση ελάσσονας αρμονικής και μελωδικής κλίμακας
- Αναγνώριση-τραγουδίσιμα σύμφωνων τρίφωνων συγχορδιών
- Αναγνώριση-τραγουδίσιμα διαστημάτων 2^{ης} μικρής και μεγάλης

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Οι εξετάσεις των θεωριών γίνονται γραπτά σε συγκεκριμένης μορφής έντυπα.
- Η παραπάνω ύλη των θεωριών είναι η ελάχιστη διδακτέα. Ο καθηγητής, κατά την κρίση του, μπορεί να διδάξει ό,τι επιπλέον κρίνει απαραίτητο. Η εξεταστέα ύλη είναι αυτή που καθορίζεται από τα έντυπα των εξετάσεων
- Για τη μουσική ορολογία δίνεται συγκεκριμένο έντυπο
- Προτεινόμενα βιβλία Θεωρίας: Θεωρίες του Χριστόφλου.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΑΞΕΩΝ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΑΡΜΟΝΙΑΣ

A ΑΡΜΟΝΙΑ

- Στοιχειώδεις συνδέσεις
- Φυσική και εξαιρετική λύση του προσαγωγέα σε εξωτερικές και εσωτερικές φωνές
- Α αναστροφή σ' όλες τις βαθμίδες, διπλασιασμός του μπάσου σε α' αναστροφή, διαδοχή συγχορδιών σε α' αναστροφή
- Συνδέσεις II₍₆₎-V, V-VI (και αντίστροφα) σε μείζονα και ελάσσονα τρόπο
- Περί τριτόνου στην σύνδεση V-IV
- Β αναστροφή στις κύριες βαθμίδες, είδη: διαβατικό, ποικιλματικό, πτωτικό
- Πτώσεις. Τυπικό τέλος άσκησης: II₍₆₎-I⁶₄-V-I-IV⁶₄-I
- Βαθμίδες III και VII
- Περί ευθείας κίνησης στη σύνδεση I₍₆₎-II₍₆₎
- Έμφαση στις παρακάτω 'προβληματικές' συνδέσεις:

A' αναστροφές στη σειρά

IV₍₆₎ - V₍₆₎

V - I όταν η σοπράνο τραγουδά επιτονική προς τονική

V - VI (- V)

II₍₆₎ - V

I⁶₄ - V

II₍₆₎ - I⁶₄ (πτωτικό)

I₍₆₎ - II₍₆₎

Λάθη από την αλλαγή θέσης μιας συγχορδίας (στενή σε ευρεία και αντίστροφα)

ΓΡΑΠΤΑ: 1 μπάσο, 1 μελωδία με ιδιαίτερη έμφαση στις τελικές πτώσεις και στη χρήση διαβατικών ⁶₄

IV SOLFEGE

- Lemoine 2A: 7, 9, 10, 13, 15, 18, 20-24, 34, 38, 42, 50, 51, 53
- Lemoine 3A: 26, 27, 36

ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

- Ρυθμική ορθογραφία με έμφαση στο σχήμα της συγκοπής
- Αναγνώριση όλων των ειδών των τρίφωνων συγχορδιών
- Αναγνώριση-τραγουδίσιμα διαστημάτων 3^{ης} μικρής-μεγάλης και 5^{ης} καθαρής

Β ΑΡΜΟΝΙΑ

- V_7 : ευθεία κατάσταση και αναστροφές. Αποφυγή διαστήματος 7ης με ευθεία κίνηση και πήδημα στη σοπράνο ανάμεσα στις 2 εξωτερικές φωνές. Συνδέσεις: $I^6_4 - V_7$, $V_7 - I$, $V_7 - VI$, $V_7 - I_6$, $IV - V_7$
- V_9 : ευθεία κατάσταση και αναστροφές σε μείζονα και ελάσσονα τρόπο. Αποφυγή διαστήματος 9ης με ευθεία κίνηση και πήδημα στη σοπράνο ανάμεσα στις 2 εξωτερικές φωνές
- Δευτερεύουσες βαθμίδες με $7^{\text{η}}$. Φυσικές και εξαιρετικές λύσεις. Περί I_7 και VII_7
- Προσαγωγέας: εξαιρετική λύση του στις συνδέσεις $V-III$ και $V-I_7$ με κράτημα στην ίδια φωνή. Φυσικός ελάσσονας τρόπος σε κατιούσα μορφή με χρήση της III ή I_7
- Αλυσίδα πραγματική (με χρήση όλων των βαθμίδων της κλίμακας)
- Μετατροπίες κοντινές
- Ευθείες $5^{\text{η}}$ και $8^{\text{η}}$ μεταξύ των εξωτερικών φωνών
- Παράλληλες $5^{\text{η}}$: καθαρή - ελαττωμένη
- Έμφαση στις παρακάτω 'προβληματικές' συνδέσεις:

$I^6_4 - V_7$
 $V_7 - I$
 $V_7 - VI$
 $V_7 - I_6$
 $IV - V_7$
 $VII_7 - I$

Διαδοχή συγχορδιών μεθ' $7^{\text{η}}$ σε ευθεία κατάσταση

ΓΡΑΠΤΑ: 1 μπάσο, 1 μελωδία με ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση των συγχορδιών μεθ' $7^{\text{η}}$

V SOLFEGE

- Reuchsel No3: 9, 10, 12, 13, 20, 21-23, 25, 31, 34, 35, 36, 40, 42
- Lemoine $3^{\text{η}}$: 48, 60, 65, 66

ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

- Ρυθμική ορθογραφία
- Αναγνώριση-τραγούδι τετράφωνων συγχορδιών της $V_{7^{\text{η}}}$
- Αναγνώριση-τραγούδισμα διαστημάτων $4^{\text{η}}$ καθαρής και $7^{\text{η}}$ μικρής-μεγάλης

Γ ΑΡΜΟΝΙΑ

- Ναπολιτάνικη συγχορδία
- Αλλοιωμένες συγχορδίες
- Παράλληλες $5^{\text{η}}$ του Mozart
- Ξένες νότες: καθυστερήσεις απλές-ποικιλμένες, διαβατικά, ποικίλματα, προηγήσεις άμεσες-έμμεσες.
- Εξήγηση του διαβατικού και πτωτικού 6_4 με βάση τις ξένες νότες
- Μετατροπίες σε κοντινές τονικότητες σε λεπτομερέστερη παρουσίαση απ' ότι στη Β αρμονία. Εναρμόνιση χρωματικού περάσματος
- Αλυσίδα μετατροπιακή

ΓΡΑΠΤΑ: 1 μπάσο, 1 μελωδία

VI SOLFEGE

- Καλομοίρη δίφωνο: 7, 9, 10, 13, 15, 17, 19, 23, 26
- Lemoine $7^{\text{η}}$: 4, 5, 7 (φωτοτυπίες)
- Lemoine $6^{\text{η}}$: 16 (φωτοτυπία)

ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ

- Ρυθμική ορθογραφία
- Αναγνώριση τετράφωνων συγχορδιών
- Αναγνώριση-τραγούδισμα διαστημάτων $6^{\text{η}}$ μικρής και μεγάλης και $8^{\text{η}}$ καθαρής

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Προκειμένου να τηρηθεί κοινή γραμμή στη διδασκαλία της Αρμονίας, ισχύουν τα παρακάτω:

- Υποχρεωτική η γερμανική σημειογραφία της αρμονίας
- Υποχρεωτικό βιβλίο λύσης θεμάτων αρμονίας: *Θέματα Αρμονίας* του Καλομοίρη-Οικονομίδη
- Προτεινόμενο βιβλίο Αρμονίας: *Αρμονία* του Χάρη Κουρή

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΑΞΕΩΝ

ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ

ΩΔΙΚΗ

Γραπτά

- Εναρμόνιση ανάριθμου μπάσου [ύλη Γ' υποχρεωτικής αρμονίας συν εναρμόνιες μετατροπίες και όλα τα υπόλοιπα είδη των ξένων φθόγγων (arroggiatura, εκφυγή). Απαραίτητη κάποια υποτυπώδης τουλάχιστον κίνηση των φωνών]
- Συνοδεία πιάνου σε δοσμένη μελωδία (σε 3 πεντάγραμμα) και εκτέλεσή της στο πιάνο

Διάφορα

- Ορθογραφία
- Τραγούδισμα άγνωστης μελωδίας με σίχους
- Ερωτήσεις περί της διδασκαλίας της μουσικής και το στήσιμο μιας χορωδίας
- Γραπτή ανάλυση ποιήματος

ΕΙΔΙΚΟ ΑΡΜΟΝΙΑΣ

Γραπτά

- Εναρμόνιση ανάριθμου μπάσου [ύλη της Ωδικής συν V^{13n} , αυξημένες 6^{es} , diminuita, μακρινές μετατροπές, pedal, μιμήσεις κλπ]
- Εναρμόνιση μελωδίας, με ό,τι ισχύει για το μπάσο
- Χορικό Bach κατά προτίμηση ή Λούθηρου
- Δίφωνη αντίστιξη – τονική ή τροπική – περίπου 2 μήνες πριν τις πτυχιακές εξετάσεις ως υποχρεωτικό μάθημα

Προφορικά

- Κανόνες αρμονίας
- Εναρμόνιση άγνωστης μελωδίας και μπάσου (αριθμημένου ή ανάριθμου) στο πιάνο
- Αναγνώριση βασικών συνδέσεων στο πιάνο καθώς και V_7 , Ναπολιτάνικη συγχορδία κλπ

ΑΝΤΙΣΤΙΞΗ

Γραπτά

- Τετράφωνο fleuri σε αυστηρό ύφος - τονικό ή τροπικό - χωρίς μιμήσεις, αλυσίδες κλπ
- Διπλή χορωδία
- Τρίφωνος επαναλαμβανόμενος κανόνας στην 8^η
- Chorale Prelude ή Vorspiel (προτείνεται το κεφ.10, *Ελεύθερη Αντίστιξη σε 3 ή 4 φωνές*, του W. Lovelock)

ΦΟΥΓΚΑ

Γραπτά

- Τετράφωνη φούγκα
- Στοιχεία Ενορχήστρωσης – μεταγραφή ενός πιανιστικού έργου για κλασική ορχήστρα

Προφορικά

- Ανάλυση μίας από τις 48 φούγκες του Bach

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Στις πτυχιακές εξετάσεις είναι υποχρεωτική η γραφή βαθμίδων, μετατροπιών και ό,τι άλλο θεωρεί ο σπουδαστής ότι πρέπει να διευκρινίζεται από μέρους του
- Προκειμένου να τηρηθεί κοινή γραμμή ύφους στα εξεταζόμενα ειδικά μαθήματα (πχ χορικό Bach, Chorale Vorspiel, Φούγκα κλπ), παρακαλούνται οι καθηγητές να ενημερώνονται εγκαίρως

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ

ΩΔΙΚΗ Α' έτος

- Γραπτά: αριθμημένο μπάσο και δοσμένη μελωδία επιπέδου Α' Αρμονίας
- Ακουστικά: Διάκριση συγχορδιών. Τραγούδισμα-διάκριση διαστημάτων

ΕΙΔΙΚΟ ΑΡΜΟΝΙΑΣ Α' έτος

- Προφορικά εφ' όλης της ύλης της Θεωρίας
- Ακουστικά: ό,τι και στην Ωδική

ΕΙΔΙΚΟ ΑΡΜΟΝΙΑΣ Β' έτος

- Γραπτά: αριθμημένο μπάσο και δοσμένη μελωδία επιπέδου Β' Αρμονίας
- Ακουστικά: ό,τι και στην Ωδική

ΕΙΔΙΚΟ ΑΡΜΟΝΙΑΣ Γ' έτος

- Απαιτείται Πτυχίο Ωδικής με βαθμό τουλάχιστον ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ
- Γραπτά: ανάριθμο μπάσο και δοσμένη μελωδία επιπέδου Πτυχίου Ωδικής

ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΕΣ-ΠΡΟΚΡΙΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΑΞΕΩΝ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ & ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ

- Κάθε σπουδαστής που επιθυμεί να παρακολουθήσει τις Τάξεις των Υποχρεωτικών Θεωρητικών Μαθημάτων του Πυθαγόρειου Ωδείου και προέρχεται από άλλο ωδείο, υποχρεούται να υποβληθεί σε εσωτερικές εξετάσεις ώστε να καταταχθεί στο ανάλογο τμήμα των δυνατοτήτων του.

- Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους οι σπουδαστές όλων των Υποχρεωτικών Θεωρητικών Τάξεων θα υποβάλλονται σε δύο Δοκιμαστικές Εξετάσεις - Ιανουάριο και Μάιο κατά προτίμηση - ώστε να ενημερώνονται οι ίδιοι και οι κηδεμόνες τους για την πρόοδο και την ετοιμότητά τους για τις τελικές εξετάσεις.
- Οι εξετάσεις θα βασίζονται στην έως τότε διδαχθείσα ύλη τόσο στα γραπτά όσο και στο solfège και τα ακουστικά.
- Η πρώτη δοκιμαστική εξέταση στο solfège θα επικεντρώνεται περισσότερο στο ρυθμό.

- Οι σπουδαστές των Ανώτερων Θεωρητικών θα υποβάλλονται σε Προκριματικές Εξετάσεις έως και ένα εξάμηνο πριν τις προτεινόμενες από τον καθηγητή τους πτυχιακές εξετάσεις.
- Οι εξετάσεις θα βασίζονται σε θέματα επιπέδου πτυχίου και θα δείχνουν την ετοιμότητα του σπουδαστή για τις πτυχιακές εξετάσεις.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΩΝ

Η διδασκόμενη ύλη σε συνδυασμό με ακρόαση ενδεικτικών έργων και ανάλυση εύκολων κομματιών.

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ

1. Διμερή και τρίμερη φόρμα
2. Σουίτα
3. Γενικά για τη sonata
4. Φόρμα sonata
5. Παλιό rondo
6. Rondo sonata
7. Minuet & Trio
8. Συμφωνία
9. Κονσέρτο
10. Θέμα και Παραλλαγές
11. Εισαγωγή (Overture)
12. Μουσική Δωματίου
13. Προγραμματική μουσική
14. Εισαγωγή στην Πολυφωνία
15. Invasion, Fuga, Fugato, Canon

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΦΟΡΜΕΣ

Οι μουσικές φόρμες ταξινομούνται σε 6 κατηγορίες

1. Απλή διμερή μορφή (π.χ. οι suites του Bach)
2. Απλή τρίμερη μορφή
3. Φόρμα sonata ή σύνθετη διμερής μορφή
4. Φόρμα rondo ή επέκταση της τρίμερης μορφής
5. Rondo sonata
6. Θέμα με παραλλαγές
7. Fuga

Οι παραπάνω 6 μουσικές φόρμες εκμεταλλεύονται την ιδέα της αντίθεσης και της ποικιλίας σε σχέση με το θεματικό υλικό, την τονικότητα και την ρυθμική αγωγή.